

NASTAVNA JEDINICA 7
RAVNOPRAVNOST
Viši srednji nivo

Vladavina većine – pravedna vladavina?

Kako u demokratiji možemo riješiti pitanje većine/manjine?

7.1 Većina uvijek vlada – ok?

Primjer slučaja – model.

7.2 Kako možemo pomiriti interese većine i manjine?

Pisanje statuta za mikro-zajednicu

7.3 Nacrt statuta.

Upoređivanje ideja o institucionalnom uređenju radi rješavanja pitanja većine/manjine

7.4 Koji je dobar način upravljanja demokratskom zajednicom?

Šta je pravedno i šta funkcioniše?

Proširenje teme: istraživački zadatak

Na koji se način pitanje većine/manjine manifestuje u našoj zemlji, i kako je riješeno?

Nastavna jedinica 7

Ravnopravnost

Vladavina većine – pravedna vladavina?

Uvod za nastavnike

U demokratiji odlučuje većina, a manjina mora da prihvati njenu odluku. Budući da su odluke u demokratskim sistemima privremene i otvorene za revidiranje, manjina može prihvatiti činjenicu da je nadglasana. Međutim, šta se događa ako manjina postane „trajna manjina“ – ako trajno biva nadglasana? Kritičari takvu situaciju nazivaju „tiranijom većine“.

U ovoj jedinici naglasak je upravo na tom problemu, jednom od ključnih pitanja u demokratskim državama. Ono traži rješenje, jednako kao što je i kohezija u opasnosti ako društvene grupe imaju utisak da su njihovi interesi trajno zanemarivani.

Učenici analiziraju primjer sportskog kluba u kojem dvije grupe, velika i mala, raspravljaju o budžetskoj potrošnji kluba. Problem je jednostavniji nego u stvarnom životu, ali suština problema je ista. Učenici pokušavaju da riješe problem pisanjem statuta. Različiti pristupi su mogući, a oni uvijek postoje kada se piše ustav – osiguravanjem prava na autonomiju manjini (savezni ili kantonalni model), ili uspostavljanjem standarda ljudskog dostojanstva i međusobnog uvažavanja te ljudskih prava koja ograničavaju opseg odluka većine. Međutim, ni jedan sistem pravila neće garantovati pravedno postupanje s manjinom i poštovanje volje većine. Demokratije zavise od kulture odgovornosti i međusobnog poštovanja, dakle od toga kako se građani vlastitom slobodnom voljom odnose jedni prema drugima.

Stoga učenici, pomoću instrumenta koje su razvili, stiču sposobnost boljeg razumijevanja načina na koji se problem većine/manjine rješava u njihovoj zemlji. Predlaže se istraživački zadatak kao proširenje i primjena.

Razvijanje kompetencije: povezanost s drugim jedinicama u ovom priručniku

Šta pokazuje ova tabela?

Naslov priručnika, „Učestvovati u demokratiji“, stavlja naglasak na kompetencije aktivnog građanina u demokratiji. Tabela prikazuje potencijal za sinergijske učinke jedinica u ovom priručniku. Ona takođe pokazuje koje kompetencije se razvijaju u jedinici 7 (osjenčeni red tabele). Masno uokvirena kolona prikazuje kompetencije političkog odlučivanja i djelovanja – posebno je označena zbog njihove povezanosti sa učešćem u demokratiji. Redovi ispod toga prikazuju povezanost s ostalim jedinicama u ovom priručniku: koje kompetencije se razvijaju u tim jedinicama, a podrška su učenicima u savladavanju jedinice 7?

Kako se može koristiti ova tabela?

Nastavnici mogu na različite načine da koriste ovu tabelu, kao instrument za planiranje svoje nastave obrazovanja za demokratiju i ljudska prava.

- Tabela pomaže nastavnicima koji samo nekoliko lekcija mogu da posvete obrazovanju za demokratiju i ljudska prava: nastavnik može izabrati samo ovu jedinicu i preskočiti ostale, budući da zna da se neke kompetencije, u izvjesnoj mjeri, razvijaju i u ovoj jedinici – na primjer, preuzimanje odgovornosti, analiza problema, vještine pregovaranja.
- Tabela pomaže nastavnicima da iskoriste sinergijske učinke koji učenicima omogućavaju da u više navrata budu obučavani u cilju razvijanja važnih kompetencija, u različitim kontekstima koji su višestruko povezani. U tom slučaju nastavnik bira i kombinuje nekoliko jedinica.

Jedinice	Dimenzije razvijanja kompetencije			Stavovi i vrijednosti
	Politička analiza i procjena	Metodi i vještine	Učešće u demokratiji. Političko odlučivanje i djelovanje	
7 Ravnopravnost	Ključno pitanje: kako uravnotežiti prava većinskih i manjinskih grupa u demokratiji. Ljudska prava štite manjinu i pojedince. Savezno i kantonalno institucionalno uređenje rotectš štite prava manjine.	Analiziranje i rješavanje političkog problema	Izlaganje i raspravljanje o idejama i rješenjima. Donošenje odluke.	Međusobno uvažavanje.
2 Odgovornost				Međusobno uvažavanje
1 Identitet			Pravljenje izbora i definisanje prioriteta.	
4 Sukob	Sukob interesa			

5 Pravila i propisi	Institucionalni okvir u demokratiji podržava nenasilno rješavanje sporova.		Utvrđivanje institucionalnog okvira za rješavanje sukoba u društvu.	Uvažavanje mirnog rješavanja sukoba.
3 Različitost i pluralizam	Pluralističko društvo sastoji se od manjinskih grupa različitih interesa.		Pregovaranje.	

NASTAVNA JEDINICA 7: Ravnopravnost – vladavina većine - pravedna vladavina? Kako možemo riješiti problem većine/manjine u demokratiji?

Tema lekcije	Razvijanje kompetencije/ciljevi učenja	Zadaci za učenike	Materijali i sredstva	Metod
Lekcija 1 Većina uvijek vlada – ok?	Analiziranje problema. Problem „stalne većine“.	Učenici prepoznaju problem „stalne većine“ i predlažu rješenja.	Radni list za učenike 7.1 (model slučaja), flomasteri, <i>flip chart</i> .	Individualni rad, grupni rad, plenarna rasprava.
Lekcija 2 Kako možemo uravnotežiti interese većine i manjine?	Rad u timu, upravljanje vremenom; rješavanje problema. Pravila, zakoni i ustavi su instrumenti za rješavanje problema i bavljenje uzrocima sukoba u društvu. To je opravdanje za vlast i autoritet. Međutim, oni mogu poslužiti i nekim interesima.	Učenici sastavljaju statut radi rješavanja pitanja većine/manjine u mikro-zajednici.	Radni listovi za učenike 7.1-7.3. <i>flip chart</i> i flomasteri.	Grupni rad.
Lekcija 3 Nacrt statuta	Kratka izlaganja, upoređivanje i ocjenjivanje ideja i razmišljanja. Institucionalno uređenje uključuje kriterijume kao što su izvodivost, pravednost i stabilnost.	Učenici istražuju kriterijume institucionalnog uređenja. Drže izlaganja i upoređuju svoje ideje.	Radni list za učenike 7.4 Tabela za izlaganja učenika (tabla ili <i>flip chart</i>). Listovi papira formata A4. Flomasteri. Ljepilo ili ljepljiva traka.	Izlaganja po grupama, plenarna rasprava.
Lekcija 4 Koji je dobar način upravljanja demokratskom zajednicom?	Procjena: uravnotežiti kriterijume. Dijalektika između demokratije, pravednosti i djelotvornosti.	Učenici ocjenjuju nacrt statuta i objašnjavaju svoj stav.	Tabla ili <i>flip chart</i> .	Izlaganja, rasprava.
Proširenje lekcije: Istraživački zadatak: Problem većine/manjine u našoj zemlji	Rad.	Istraživački zadatak: 1. Primjeri preglasavanja manjine. 2. Zaštita manjine u našem Ustavu.	Ustav; dodatni materijali (novine, statistika, internet).	Individualni rad, grupni rad. Izlaganja o projektu.

Lekcija 1

Većina uvijek vlada?

Primjer slučaja – model

<p>Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne u svrhu planiranja i izvođenja časa.</p> <p>Razvijanje kompetencije odnosi se direktno na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.</p> <p>Cilj učenja pokazuje šta učenici znaju i razumiju.</p> <p>Zadatak (zadaci) koji se daju učenicima, uz metod, važni su sastavni dijelovi procesa učenja.</p> <p>Kontrolni popis materijala predstavlja pomoć u pripremi časa.</p> <p>Raspored vremena nastavniku omogućava okvirno planiranje vremena.</p>		
Razvijanje kompetencije	Analiziranje problema.	
Cilj učenja	Problem „stalne većine”: u demokratskom sistemu odlučuje većina. Od manjine se očekuje da prihvati načela i odluke donijete većinom glasova. Ali što se događa ako se manjina stalno preglasava?	
Zadaci za učenike	Učenici prepoznaju problem „stalne većine“ i predlažu rješenja.	
Materijali i sredstva	Radni list za učenike 7.1: primjer slučaja - model (jedan primjerak za svakog učenika), flomasteri, <i>flip chart</i> .	
Metod	Individualni rad, grupni rad, plenarna rasprava.	
Raspored vremena	1. Uvod: predstavljanje problema.	15 min.
	2. Postavljanje zadatka.	20 min.
	3. Grupni rad.	10 min.

Informacije

Ova lekcija uvodi učenike u problem odnosa između većine i manjine. U izmišljenom slučaju, problem je predstavljen na najjednostavniji mogući način. Sportski klub je osnovan kao mikro-zajednica i sastoji se od samo dvije grupe – jedne velike i jedne male. Problem koji treba riješiti – kako uravnotežiti prava većine odnosno manjine – isti je kao i takav problem u društvu i u političkoj zajednici.

Opis lekcije

1. Uvod: upoznavanje s problemom

Nastavnik objašnjava da lekcija započinje jednim primjerom. Učenicima dijeli radni list 7.1, pa jedan učenik glasno čita opis slučaja. Na početku lekcije, ovakav način izlaganja mnogo bolje zaokuplja pažnju učenika nego ako učenici u tišini sami čitaju taj opis.

Nastavnik postavlja pitanje:

„O kojem se problemu ovdje radi?”

Traži od učenika da nekoliko minuta razmišljaju o tom pitanju i napišu odgovor. Ovakav zadatak učenicima koji sporije razmišljaju (ali obično vrlo temeljno), kao i onima koji su introvertni, daje priliku da i oni doprinesu raspravi.

U plenarnom dijelu, učenici daju svoj doprinos, oslanjajući se na svoje bilješke. Nastavnik sluša, podstiče učenike da tačno objašnjavaju svoje ideje („aktivno slušanje”). Nakon što je otprilike 10 učenika iznijelo svoje ideje, nastavnik bilježi ključne izjave koje su se pojavile na tabli. Treba očekivati da će se učenici pozvati na osnovni princip demokratije, što ide u prilog veće grupe, dok se manja grupa može pozvati na princip nediskriminacije (ravnopravnost). Nastavnik povezuje ideje koje učenici iznose s ovim kategorijama što raspravi daje strukturu i doprinosi jasnoći:

Mala zajednica: sportski klub	
Problem	Predložena rješenja
Povreda jednakih prava. Osjećaj diskriminacije (povreda jednakih prava). Trajni pobjednici i gubitnici („stalna većina“).	Manjinski interesi takođe se moraju poštovati (kompromis). Šahisti napuštaju klub (scenarijo neuspjeha).
Demokratija dovedena u pitanje. Većina odlučuje – gubitnici se ne slažu.	Promjena definicije većine.

Učenici bi trebalo da postanu svjesni da ovakav sukob traži nagodbu. Izlazak šahista iz kluba nanio bi štetu interesu svih članova. Na primjer, svaki klub bi se suočio s dodatnim troškovima. Prema tome, vrijedi uložiti napor i pronaći rješenje koje će biti u skladu s principima demokratije i jednakosti.

2. Postavljanje zadatka

a. Problem

Učenici će vjerovatno shvatiti da je ovaj primjer konkretnog slučaja zapravo model koji pokazuje kakvi problemi postoje u društvu, pa stoga pitanje većine/manjine ima političku dimenziju. Proučavajući model, a ne stvarnost, problem postaje jasniji, a zadatak jednostavniji. Rezultati ovog izmišljenog modela, uz pomoć konkretnih podataka, može se primijeniti – uporediti – sa stvarnom situacijom. Nastavnik naglašava povezanost između opisanog slučaja i stvarnosti, jer to ilustruje svrhu zadatka.

Treba voditi računa o dva principa: **pravednosti i demokratiji**.

U prvom redu, problem većine/manjine treba riješiti pravedno – manjina neće prihvatiti činjenicu da je permanentno nadglasavana i da se njeni interesi i potrebe ignorišu. Osim toga, demokratija znači da većina s pravom insistira da na sebe preuzme donošenje odluke. Prema tome, učenici moraju sastaviti statut koji će objediniti ova dva principa.

Nastavnik učenicima dijeli radne listove 7.2 i 7.3 i daje im dovoljno vremena da tiho pročitaju radni list 7.2. U kratkom plenarnom krugu, učenici povezuju osnovne pristupe naznačene u radnom listu 7.2 s idejama koje su napisali na tablu.

b. Očekivano rješenje

Učenici moraju znati šta se od njih očekuje. U manjim grupama sastavljaju nacrt statuta koji će sadržavati pravila za prevazilaženje scenarija „trajne manjine“ koja je permanentno nadglasavana. Mogu uključiti i pravila o donošenju odluka, a možda i pravila o raspodjeli sredstava. Učenici treba da postanu svjesni činjenice da je sportski klub mikro-zajednica čiji se statut može uporediti s ustavom jedne države. Nastavnik i učenici služe se radnim listom za učenike 7.3 kako bi se, ako je potrebno, pojasnila dodatna pitanja u okviru ovog zadatka.

c. Procedura

Na kraju, nastavnik objašnjava tehničke elemente zadatka. Učenici formiraju grupe. Učenici koji brinu o materijalima zamoljeni su da skupe flomastere i papire sa *flip chart*-a, a nastavnik obavještava kontrolore vremena da vode računa o tome da grupe budu spremne do kraja druge lekcije.

Nastavnik je prepisao osnovna pitanja iz radnog lista 7.3 na *flip chart* (vidi lekciju 3 dolje). Učenicima objašnjava da će se na osnovu tih osnovnih pitanja ocjenjivati i upoređivati ideje učenika.

Učenici formiraju grupe od četiri do šest učenika. Koriste preostalo vrijeme nakon lekcije 1 i nastavljaju s drugom lekcijom.

Nastavnik može zamoliti vođe timova za kratak sastanak na kraju časa kako bi podnijeli izvještaj o napredovanju svojih grupa.

Lekcija 2

Kako možemo uravnotežiti interese većine i manjine?

Pisanje statuta za mikro-zajednicu

<p>Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne u svrhu planiranja i izvođenja časa.</p> <p>Razvijanje kompetencije odnosi se direktno na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.</p> <p>Cilj učenja pokazuje šta učenici znaju i razumiju.</p> <p>Zadatak (zadaci) koji se daju učenicima, uz metod, važni su sastavni dijelovi procesa učenja.</p> <p>Kontrolni popis materijala predstavlja pomoć u pripremi časa.</p> <p>Raspored vremena nastavniku omogućava okvirno planiranje vremena.</p>	
Razvijanje kompetencije	Rad u timu, upravljanje vremenom. Rješavanje problema.
Cilj učenja	Pravila, zakoni i ustavi su instrumenti za rješavanje problema i uzroka sukoba u društvu. To je opravdanje za vlast i autoritet. Međutim, oni mogu poslužiti i nekim interesima.
Zadaci za učenike	Učenici sastavljaju statut radi rješavanja problema većine/manjine u jednoj mikro-zajednici.
Materijali i sredstva	<i>Flip chart</i> i flomasteri. Radni listovi za učenike 7.1-7.3.
Metod	Grupni rad.
Raspored vremena	40 min.

Opis lekcije

Učenici nastavljaju rad u grupama.

Nastavnik prati njihov rad, vodeći računa o tome koje metode i vještine izvode dobro, a gdje im je potrebno uvježbavanje i dodatna pomoć. Nastavnik može u jednom dijelu časa tražiti i dati povratne informacije o tome kako su učenici sarađivali (Lekcija 4). Grupe treba što je moguće više da rade same, a nastavnik ni u kom slučaju ne bi smio da interveniše ako učenici „pogriješe“. Naučiće više ako im se dâ sloboda i odgovornost da sami otkrivaju svoje greške, a ako je potrebno, razred će ispraviti većinu grešaka u plenarnom dijelu.

Nastavnik bi se takođe trebalo da se suzdrži od intervenisanja ako grupa dođe do „politički neprihvatljivih“ rješenja, kao na primjer, prebacivanje svih ovlašćenja za donošenje odluke na jednu osobu („diktatorsko rješenje“). Iz toga proizlaze zanimljivi doprinosi za raspravu. Često će učenici dovoditi u pitanje neko nerazumno i neprihvatljivo obrazloženje. Nastavnik ocjenjuje postignuća učenika u razvijanju sposobnosti i donosi zaključke o njihovim obrazovnim potrebama.

Lekcija 3

Nacrt statuta

Upoređivanje ideja o institucionalnom uređenju radi rješavanja problema većine /manjine

<p>Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne u svrhu planiranja i izvođenja časa.</p> <p>Razvijanje kompetencije odnosi se direktno na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.</p> <p>Cilj učenja pokazuje šta učenici znaju i razumiju.</p> <p>Zadatak (zadaci) koji se daju učenicima, uz metod, važni su sastavni dijelovi procesa učenja.</p> <p>Kontrolni popis materijala predstavlja pomoć u pripremi časa.</p> <p>Raspored vremena nastavniku omogućava okvirno planiranje vremena.</p>	
Razvijanje kompetencije	Kratka izlaganja, upoređivanje i ocjenjivanje ideja i zaključaka.
Cilj učenja	Institucionalno uređenje podrazumijeva kriterijume kao što su izvodivost, pravednost i stabilnost.
Zadaci za učenike	Učenici istražuju kriterijume institucionalnog uređenja. Drže izlaganja i upoređuju ideje.
Materijali i sredstva	Radni list za učenike 7.4 Tabela za učenička izlaganja (tabla ili <i>flip chart</i>). Pet papira formata A4 i flomasteri za svaku grupu; ljepilo ili ljepljiva traka.
Metod	Grupna izlaganja, plenarna rasprava.
Raspored vremena	1. Izlaganja: nacrt statuta za sportski klub. 30 min.
	2. Poređenje nacrta statuta. 10 min.

Informacije

U ovoj lekciji najveći dio vremena za govorenje pripada učenicima. Grupe imaju mogućnost da iznesu svoja gledišta (participacija) pod uslovom da su im izlaganja spremna, a govornici se moraju pridržavati raspoloživog vremena (efikasnost). Učešće zavisi od efikasnosti. Radna efikasnost je preduslov za učestvovanje u demokratiji. Zbog toga je u obrazovanju za demokratiju i ljudska prava važno uvježbavanje metodskih vještina.

Opis lekcije

1. Izlaganja učenika

Nastavnik iznosi program: predstavnici grupa iznose svoja izlaganja i pozivaju se na osnovna pitanja iz radnog lista 7.3. Ta se pitanja ponovo pojavljuju u tabeli. Odnose se na kriterijume institucionalnog uređenja – izvodivost, pravednost, stabilnost.

Nastavnik crta tabelu na tri papira sa *flip chart*-a ili na tablu. Da bi skratio vrijeme pisanja, nastavnik stavlja listove papira formata A4 na koja je napisao osnovna pitanja na tabelu. To je ujedno prikaz metoda izlaganja koji učenici treba da koriste.

Osnovna pitanja	Grupa 1	Grupa 2	Grupa 3	Grupa 4	Poređenje
Raspodjela sredstava: kako?					
Ko odlučuje o raspodjeli?					
Autonomija grupa?					
Nediskriminacija?					
...					

Svaka grupa ima najviše šest minuta za izlaganje. Grupe naizmjenično predstavljaju svoje rezultate. Nastavnik vodi dio časa s izlaganjima. Učenici ne bi smjeli da započnu raspravu prije nego što čuju sva izlaganja. Međutim, učenici koji izlažu trebalo bi da objasne razloge koji su doveli do predloga koje su iznijele njihove grupe.

Nastavnik upućuje učenike koji izlažu da budu licem okrenuti prema razredu i da, dok govore, ne gledaju isključivo u nastavnika.

Drugi član tima odgovoran je za bilježenje informacija. Taj učenik zapisuje kratke bilješke u za to predviđenom dijelu na tabli, ili, još bolje, na *flip chart*-u (moguća je i upotreba projektor). Učenici prave bilješke na radnim listovima koji su im podijeljeni. Te bilješke služe kao materijal za raspravu u sljedećoj lekciji.

Nastavnik podstiče učenike da objasne razloge koji su doveli do predloga njihovih grupa.

2. Upoređivanje nacrt statuta

Učenici upoređuju modele prije njihovih ocjenjivanja. I dok su grupna izlaganja bila organizovana vertikalno, u kolonama, kao odgovori na osnovna pitanja, učenici sada mijenjaju perspektivu i čitaju tabelu horizontalno, red po red, upoređujući odgovore grupa na konkretna pitanja. Nastavnik, koji rukovodi ovom fazom lekcije, u zadnjoj koloni bilježi šta su učenici utvrdili.

Učenici prave vlastite bilješke u radnom listu 7.4.

3. Domaća zadatak – pripremanje informacija za raspravu

Nastavnik objašnjava učenicima da sljedeću lekciju treba da započnu svojim izlaganjem. Koji nacrt statuta je po njihovom mišljenju najuvjerljiviji – i zbog čega?

Radni list za učenike 7.4 nudi osnovna pitanja za ocjenjivanje statuta, a učenicima ujedno daje uputstva kako da koriste ta pitanja, i objašnjava njihovu svrhu u obrazovanju za demokratiju i ljudska prava.

Lekcija 4

Koji je dobar način upravljanja demokratskom zajednicom?

Šta je pravedno i šta funkcioniše?

<p>Ova tabela sažima informacije koje su nastavniku potrebne u svrhu planiranja i izvođenja časa.</p> <p>Razvijanje kompetencije odnosi se direktno na obrazovanje za demokratiju i ljudska prava.</p> <p>Cilj učenja pokazuje šta učenici znaju i razumiju.</p> <p>Zadatak (zadaci) koji se daju učenicima, uz metod, važni su sastavni dijelovi procesa učenja.</p> <p>Kontrolni popis materijala predstavlja pomoć u pripremi časa.</p> <p>Raspored vremena nastavniku omogućava okvirno planiranje vremena.</p>	
Razvijanje kompetencije	Procjena: uravnotežavanje kriterijuma
Cilj učenja	Dijalektika između demokratije, pravednosti i efikasnosti.
Zadaci za učenike	Učenici ocjenjuju nacrt statuta i objašnjavaju svoje zaključke.
Materijali i sredstva	Tabla ili <i>flip chart</i> .
Metod	Izlaganje, rasprava.
Raspored vremena	1. Učenici razmjenjuju i iznose svoje rezultate. 20 min.
	2. Rasprava. 10 min.
	3. Zaključak. 10 min.

Informacije

Učenici međusobno razmjenjuju rezultate i sastavljaju zajedničku izjavu („sistem sniježne lavine“). Ovakav pristup uključuje sve učenike pa tako izbjegavamo situaciju u kojoj čujemo samo nekolicinu, dok je većina sasvim zanemarena.

Opis lekcije

1. Učenici razmjenjuju i iznose svoje rezultate

Nastavnik najprije traži da učenici glasaju za jednu verziju statuta (ili nijednu) dizanjem ruku. Potom učenici istog mišljenja formiraju grupe od četiri ili pet učenika. Razmjenjuju rezultate i sastavljaju izjavu. Nakon toga grupe kratko izvještavaju o razlozima svog izbora (vidi radni list za učenike 7.4).

2. Rasprava

Nakon što su učenici glasali za različite verzije statuta, izražavaju različite stavove o načinu ocjenjivanja modela za koji su se odlučile njihove grupe. U raspravi se kritički osvrću na svoj izbor konkretnog statuta.

Nastavnik rukovodi raspravom. Na kraju rasprave, učenici još jednom glasaju. Da li je jedna grupa uspjela da uvjeri neku drugu grupu? Je li većina učenika glasala za jedan konkretan statut?

3. Zaključak

Nastavnik najavljuje svrhu zaključne faze: učenici se osvrću na svoj proces razmišljanja i njegove rezultate iz različite perspektive kako bi postali svjesni njegove važnosti.

Nastavnik postavlja jedno pitanje: na koji način ovaj primjer malog sportskog kluba podsjeća na politiku?

Učenici međusobno i s nastavnikom razmjenjuju svoja mišljenja. Nastavnik sluša i naglašava ideje koje se međusobno podržavaju ili suprotstavljaju.

Nastavnik sažima raspravu i dodaje sljedeće razmišljanje:

U politici, rasprave o ovako složenim pitanjima nijesu akademske već praktične prirode. Svaka zajednica mora izabrati – potreban joj je statut kao ustavni okvir za postupanje. Prema tome, nakon razmatranja različitih mišljenja i alternativa sa svim njihovim prednostima i manama, treba donijeti odluku – u idealnoj situaciji jednoglasnu ili odluku što brojnije većine. U politici, rasprava o takvom problemu odgovara postupku donošenja zakona ili čak izglasavanju ustava.

Dodatak: istraživački zadatak

U ovoj jedinici, učenici su dobili model za analiziranje važnog dijela njihovog Ustava i zakonodavnog sistema, odgovarajući na pitanje i kako je sačinjen i kako funkcioniše u praksi. Sprovode istraživanje o sljedećem:

1. Koji su primjeri većinskih/manjinskih problema u našem društvu?
2. Proučavanje konkretnog slučaja: na koji način naš Ustav i zakoni rješavaju to konkretno pitanje?
3. Kakav je naš sud o konačnom rješenju?